

Державна інспекція сільського господарства України

Перший заступник Голови Держсільгоспінспекції України

Марчук Ю.М.

Державний нагляд (контроль) в сфері насінництва і розсадництва багаторічних рослин

Доповідач:
Директор Департаменту контролю
насінництва і розсадництва
Приходько В.І.

Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі у сфері насінництва та розсадництва, належать:

здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства у сфері насінництва та розсадництва;

ведення Реєстру виробників;

забезпечення перевірки насінництва на посівні та сортові якості та видача відповідних документів, передбачених нормативно-правовими актами;

забезпечення відповідно до закону контролю за виробництвом, розмноженням, збереженням, реалізацією та використанням насіння і садивного матеріалу, поліпшенням їх сортових, посівних і врожайних якостей;

забезпечення сертифікації насіння і садивного матеріалу сільськогосподарських, декоративних та лісових рослин у встановленому порядку;

здійснення державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання усіх форм власності у сфері насінництва та розсадництва вимог законодавства про насіння і садивний матеріал;

видача дозвіл на ввезення в Україну насіння і садивного матеріалу, не внесених до Реєстру сортів рослин України;

забезпечення сертифікації лісового насіння і садивного матеріалу;

здійснення атестації суб'єктів насінництва та розсадництва для надання права на виробництво та реалізацію насіння і садивного матеріалу;

проведення експертизи проектно-кошторисної документації на створення та зрошення насаджень плодкових, ягідних, горіхоплідних, малопоширених культур, винограду, хмелю та інших багаторічних насаджень;

участь у межах повноважень у міжнародному співробітництві з питань здійснення контролю та сертифікації насіння і садивного матеріалу.

Нормативно правове забезпечення діяльності департаменту контролю якості насінництва і розсадництва

Закони України	
1	Про насіння і садивний матеріал
2	Про охорону прав на сорти рослин
Постанови Кабінету Міністрів України	
3	Про затвердження Тимчасового порядку проведення сертифікації насіння та садивного матеріалу
4	Про затвердження Порядку проведення експертизи проектно-кошторисної документації на створення та зрошення багаторічних насаджень
5	Про затвердження Порядку маркування партій насіння
6	Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності і визначається періодичність здійснення Державною інспекцією сільського господарства планових заходів державного нагляду (контролю)
7	Про заходи щодо реалізації Закону України "Про охорону прав на сорти рослин"

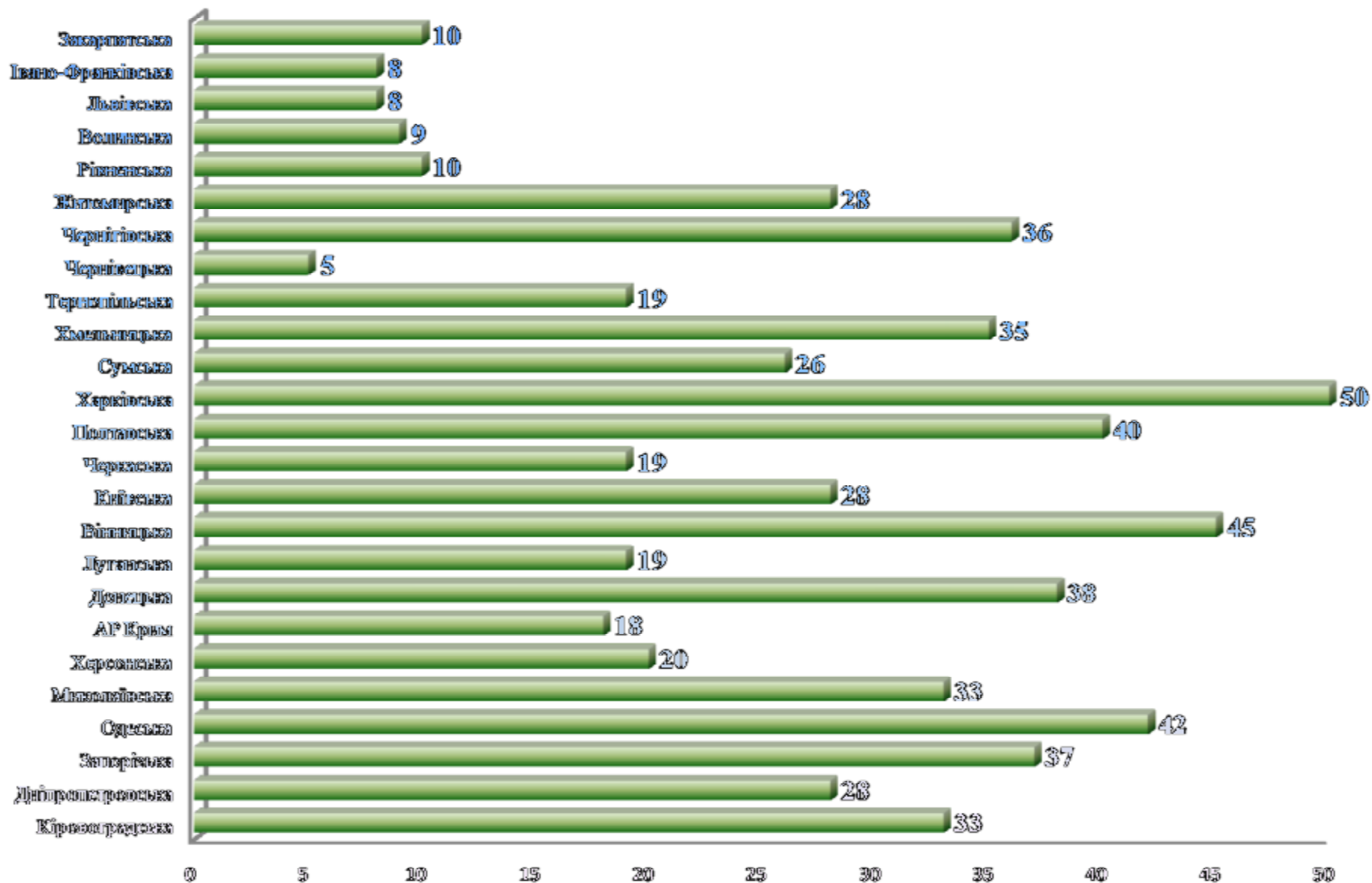
Накази Міністерства аграрної політики та продовольства України

8	Про затвердження Порядку узгодження розташування насінневих посівів
9	Про затвердження Правил арбітражного (експертного) визначення якості насіння і садивного матеріалу та порядку оформлення заяв
10	Про затвердження Порядку підтвердження для ввезення в Україну насіння і садивного матеріалу сортів рослин для селекційних, дослідних робіт і експонування
11	Про затвердження Порядку ввезення в Україну насіння сорту, який занесений до Реєстру сортів рослин Організації економічного співробітництва та розвитку, тих сільськогосподарських рослин, до схем сортової сертифікації яких приєдналася Україна, за умови, що вони призначені для розмноження і наступного вивезення за межі країни
12	Про затвердження Порядку проведення атестації суб'єктів господарювання на право виробництва та реалізації насіння і садивного матеріалу, Положення про Державний реєстр виробників насіння і садивного матеріалу
13	Про затвердження Порядку ведення реєстру сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал
14	Про затвердження Переліку питань та уніфікованої форми акта перевірки для здійснення Державною інспекцією сільського господарства України та її територіальними органами планових заходів державного нагляду (контролю)

Нормативно правові акти які розробляються Департаментом контролю насінництва і розсадництва

1	Проект Закону України Про внесення змін до Закону України Про насіння та садивний матеріал
2	Проект постанови Кабінету Міністрів України Про затвердження Порядку видачі підтвердження для ввезення в Україну насіння і садивного матеріалу сортів рослин для селекційних, дослідних робіт і експонування
3	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України Про затвердження Порядку планування та здійснення державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва

Чисельність інспекторів-апробаторів, чол.

Міжнародна асоціація з контролю за якістю насіння (ISTA)

Україна є повноважним членом ISTA з 23.12.2009 року. Представництво в Україні здійснює Державна інспекція сільського господарства України. Діє акредитована Міжнародною асоціацією з контролю за якістю насіння випробувальна лабораторія, яка в 2012 році пройшла аудит та переакредитована в ISTA. Атестат акредитації лабораторії ISTA діє з 07.06.2013 року до 28.08.2015 року.

За звітний період лабораторіями було видано 250 сертифікатів, що засвідчує посівні якості насіння ISTA.

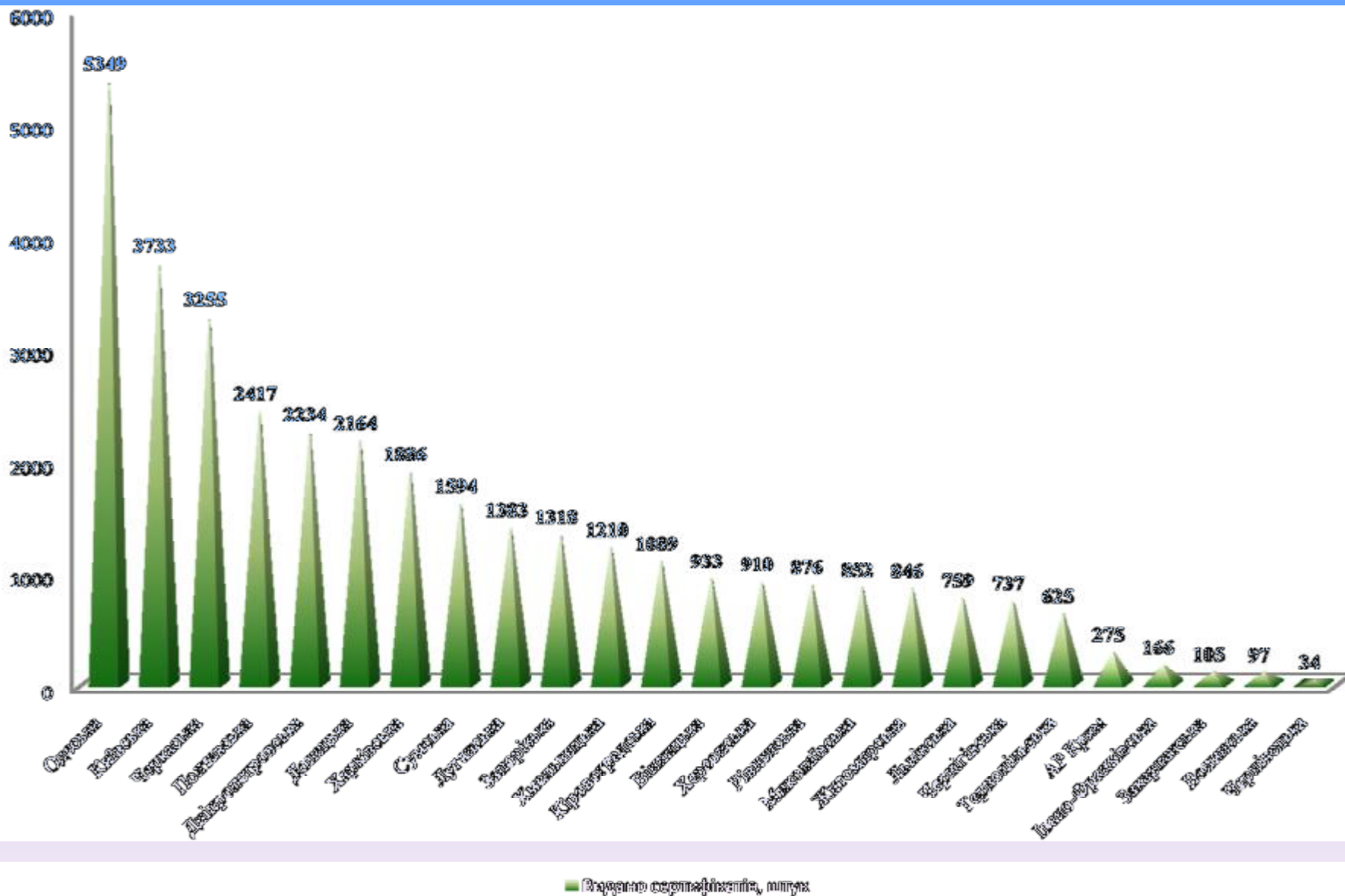
Участь у насінневих схемах ОЕСР

Держава Україна приєднана до схем ОЕСР сортової сертифікації або контролю за рухом насіння у міжнародній торгівлі (далі Схем ОЕСР по насінню), зокрема Схеми по насінню зернових культур і Схеми по насінню кукурудзи та сорго.

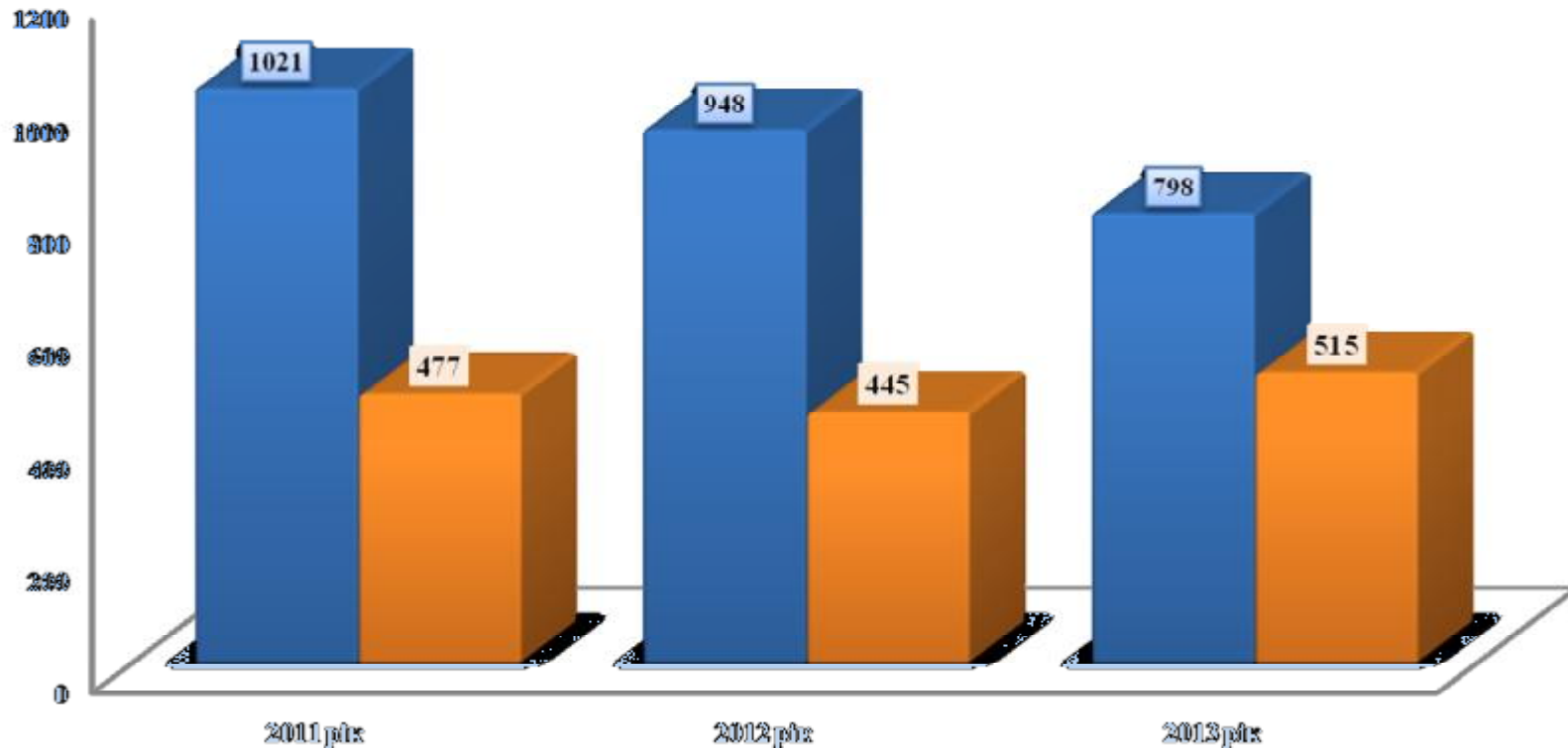
Рішення Ради ОЕСР приєднати Україну до насінневих схем було прийняте 16 листопада 2009 року.

Згідно Закону України “Про приєднання України до Схеми сортової сертифікації насіння зернових культур, Схеми сортової сертифікації насіння кукурудзи та сорго Організації економічного співробітництва та розвитку” та рішення Ради ОЕСР від 16 листопада 2009 року Україна прийняла на себе всі зобов’язання, пов’язані зі співробітництвом із ОЕСР.

Кількість виданих сертифікатів на насіння у 2013 році

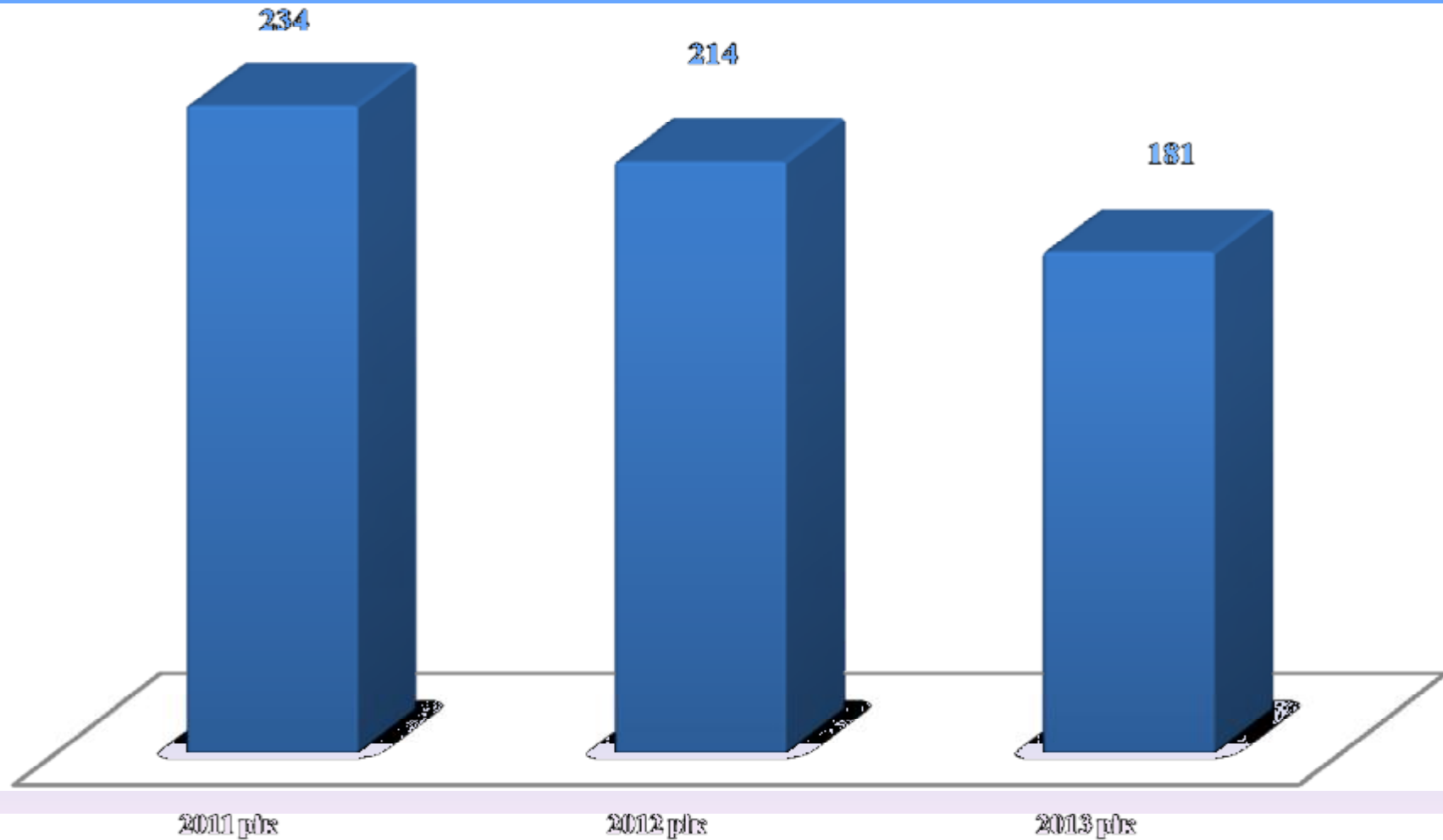
Кількість атестованих суб'єктів господарювання на право виробництва насіння та садивного матеріалу

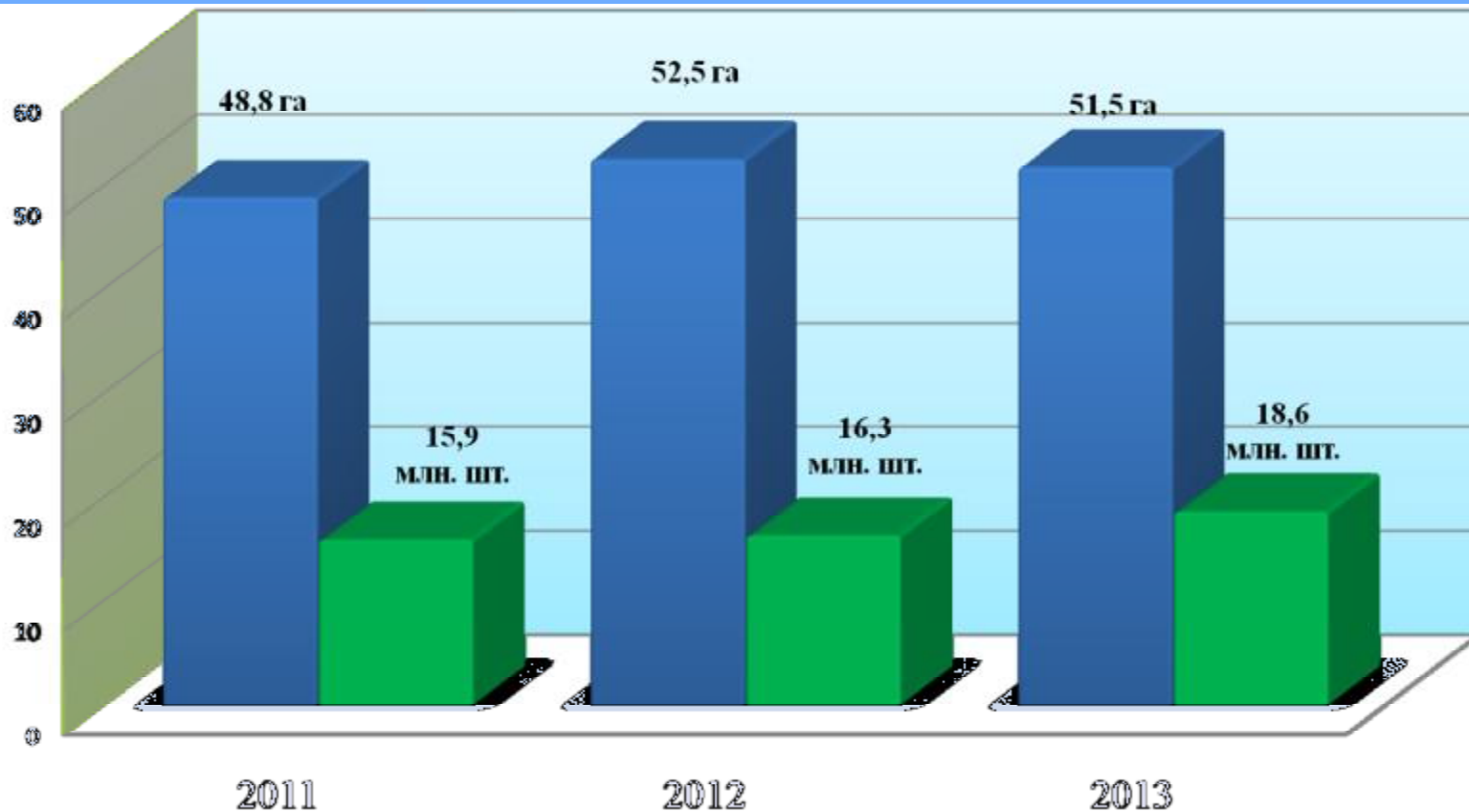
■ Середньогосподарські господарства, с/господарств

■ Державні підприємства, підприємства з обмеженою відповідальністю, приватні підприємства, підприємства з повною відповідальністю, підприємства з обмеженою відповідальністю

**Кількість атестованих суб'єктів господарювання на право
виробництва та реалізації садивного матеріалу
в розрізі років 2011-2013 рр.**

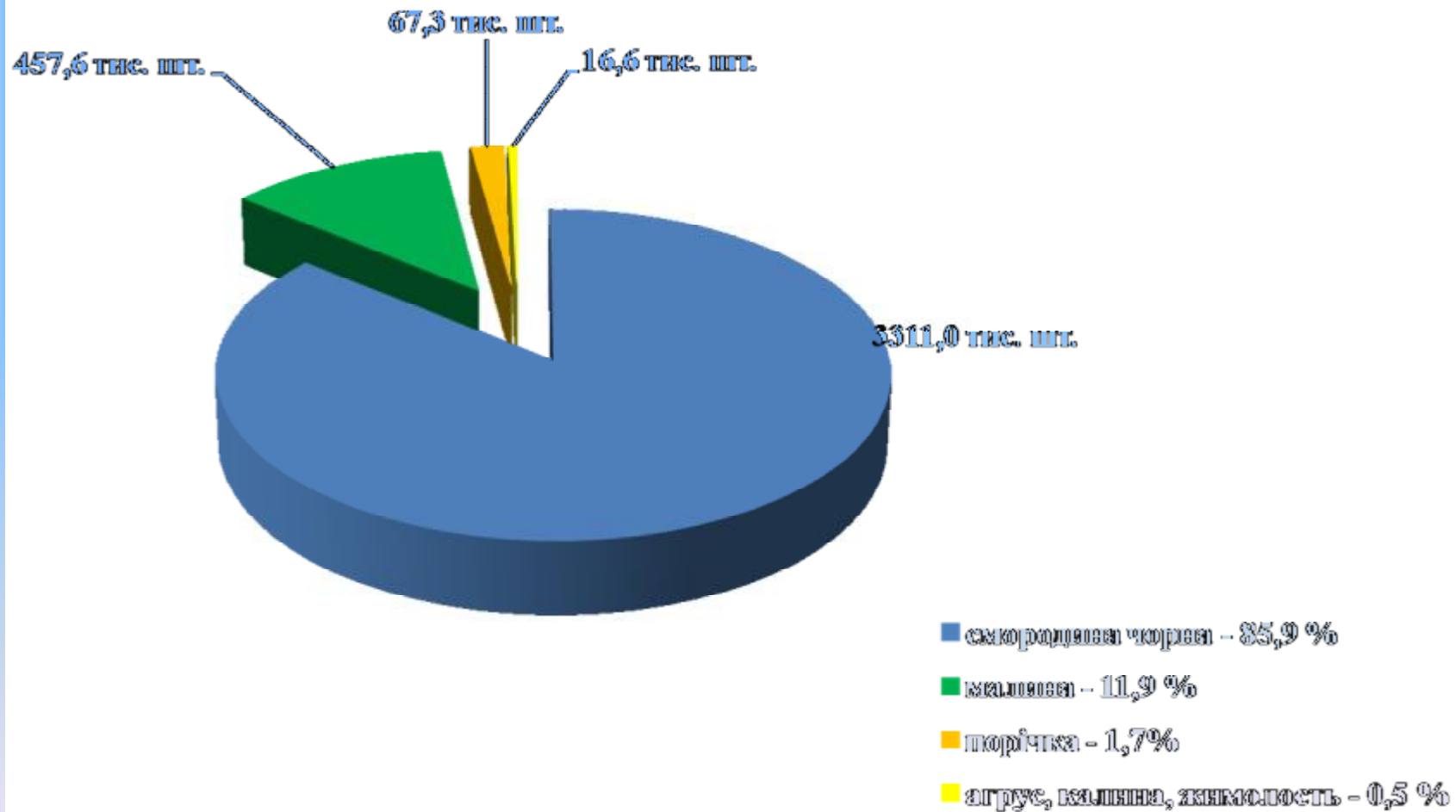
Інспектування маточних насаджень суниці в розрізі років 2011-2013 рр.

■ Площа маточних насаджень, га

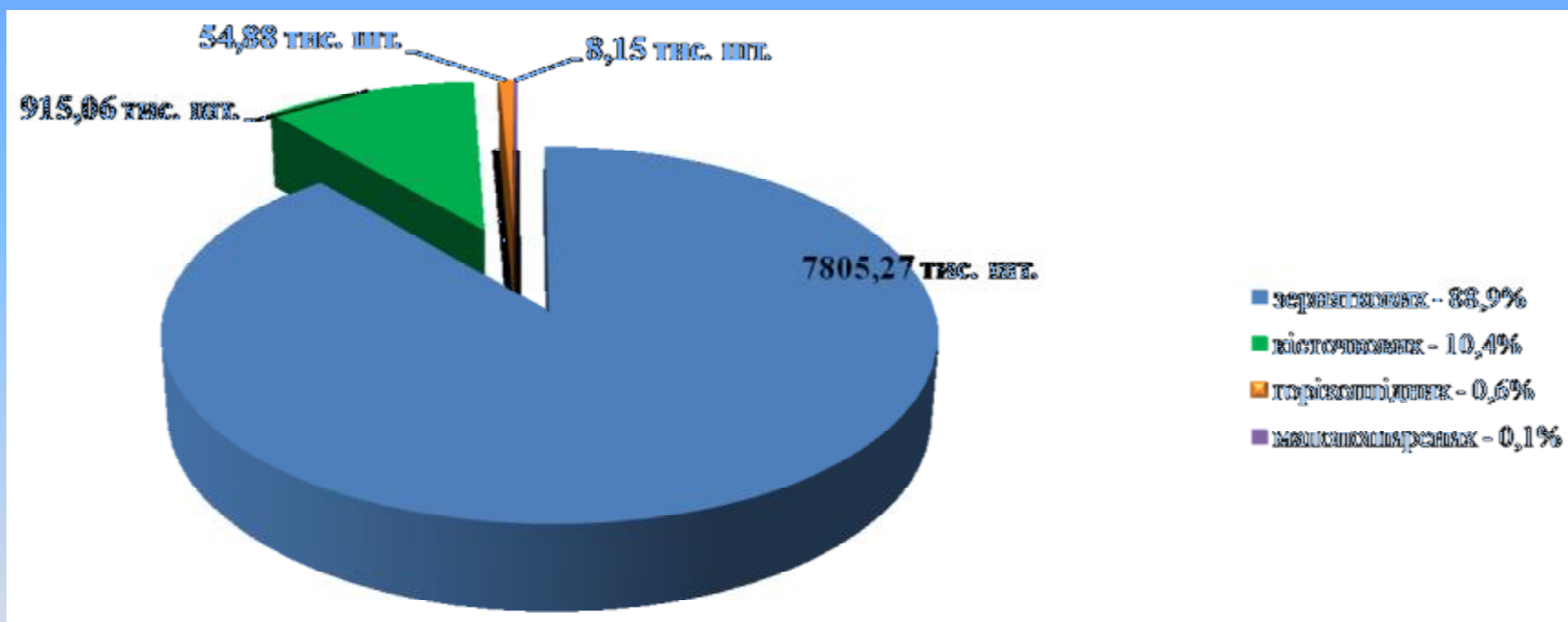
■ Кількість садивного матеріалу, млн. шт.

Інспектування садивного матеріалу кущових ягідних культур в розсадницьких підприємствах у 2013 році

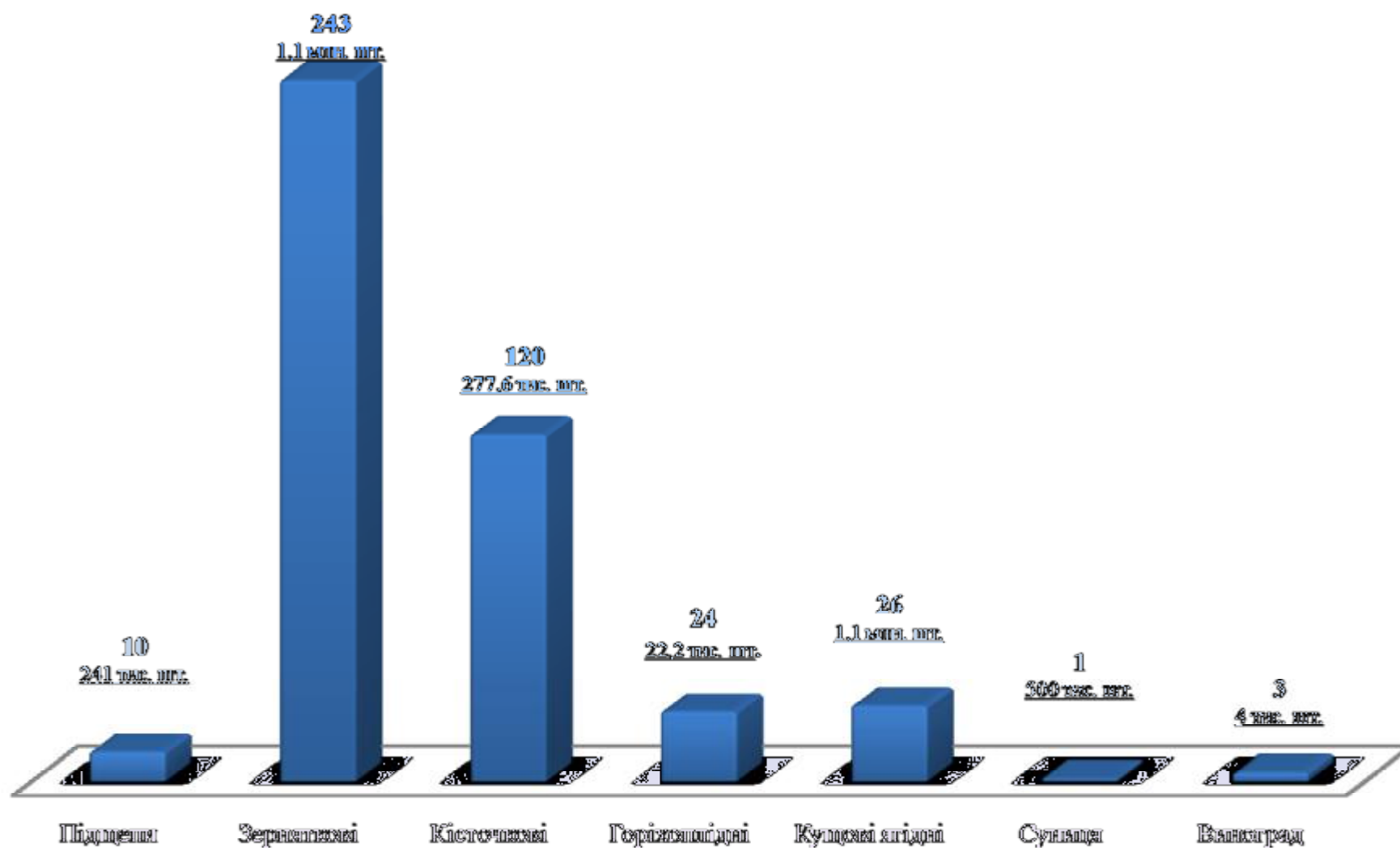

Інспектування садивного матеріалу плодкових культур у 2013 році, тис. шт.

Станом на 12.11.2013 рік територіальними органами Держсільгоспінспекції України
всього проінспектовано 8,8 млн. шт. садивного матеріалу плодкових культур,
а саме:

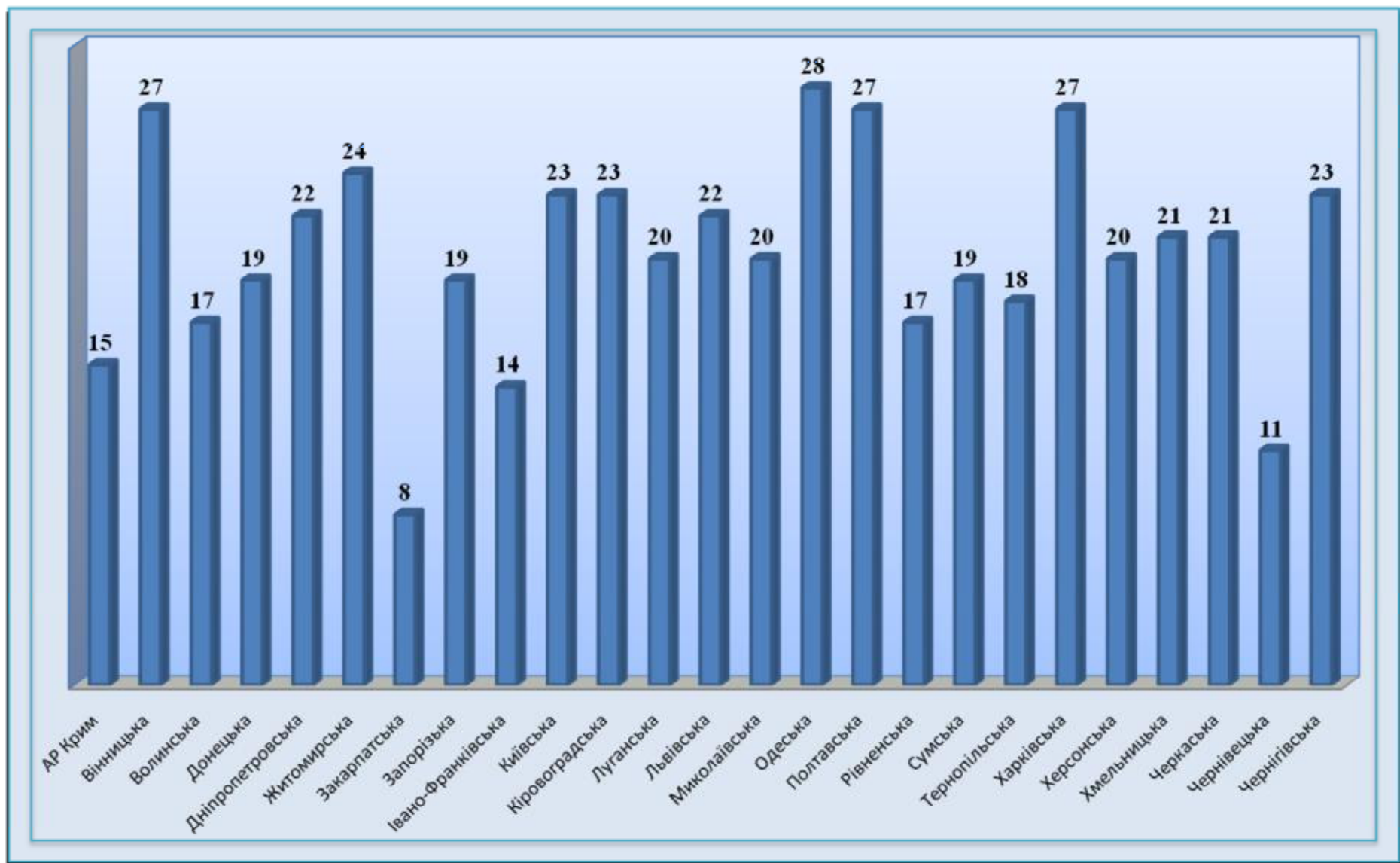

Кількість виданих сертифікатів на багаторічні культури станом на 12.11.2013 рік

Кількість лабораторій з визначення посівних якостей насіння

На даний час у вищезазначених лабораторіях проводяться заходи по розширенню галузі акредитації лабораторій по визначенню посівних якостей плодового насіння та сортових якостей садивного матеріалу багаторічних рослин.

Станом на 25.11 поточного року вже акредитовані лабораторії в Чернігівській області та в м. Полтаві.

Випробувальна лабораторія в м. Полтаві має атестат акредитації НААНУ, згідно вимог ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 на такі види продукції:

- ∅ продукція квітникарства;
- ∅ квіти горшечні квітучі;
- ∅ зрізані квіти та квіткові пуп'янки;
- ∅ саджанці винограду та чубуки виноградної лози;
- ∅ саджанці декоративних дерев в контейнерах та кущів;
- ∅ саджанці сортових троянд та ін.

Відповідно до Закону України «Про насіння і садивний матеріал» від 2 жовтня 2012 року одним із напрямків роботи Державної інспекції сільського господарства України є нагляд (контроль) квітково-декоративного розсадництва.

Декоративне рослинництво – галузь рослинництва в аграрному комплексі, яка спрямована на розмноження та вирощування насіння і садивного матеріалу декоративних рослин, їх обіг та раціональне використання при створенні насаджень різного функціонального призначення.

Поняття "декоративні рослини" об'єднує широке коло листопадних і вічнозелених листяних та хвойних дерев, кущів, ліан, трав і навіть мохів, які за своїми фізіологічними ознаками, стійкістю проти несприятливих біотичних і абіотичних факторів середовища придатні для використання в декоративному садівництві, озелененні, фітодизайні, а також формуванні агроландшафтів.

Відповідно до статті 15 Закону України “Про насіння і садивний матеріал” .

Насіння і садивний матеріал вводять в обіг після їх сертифікації.

Насіння і садивний матеріал вважають сертифікованим, якщо вони:

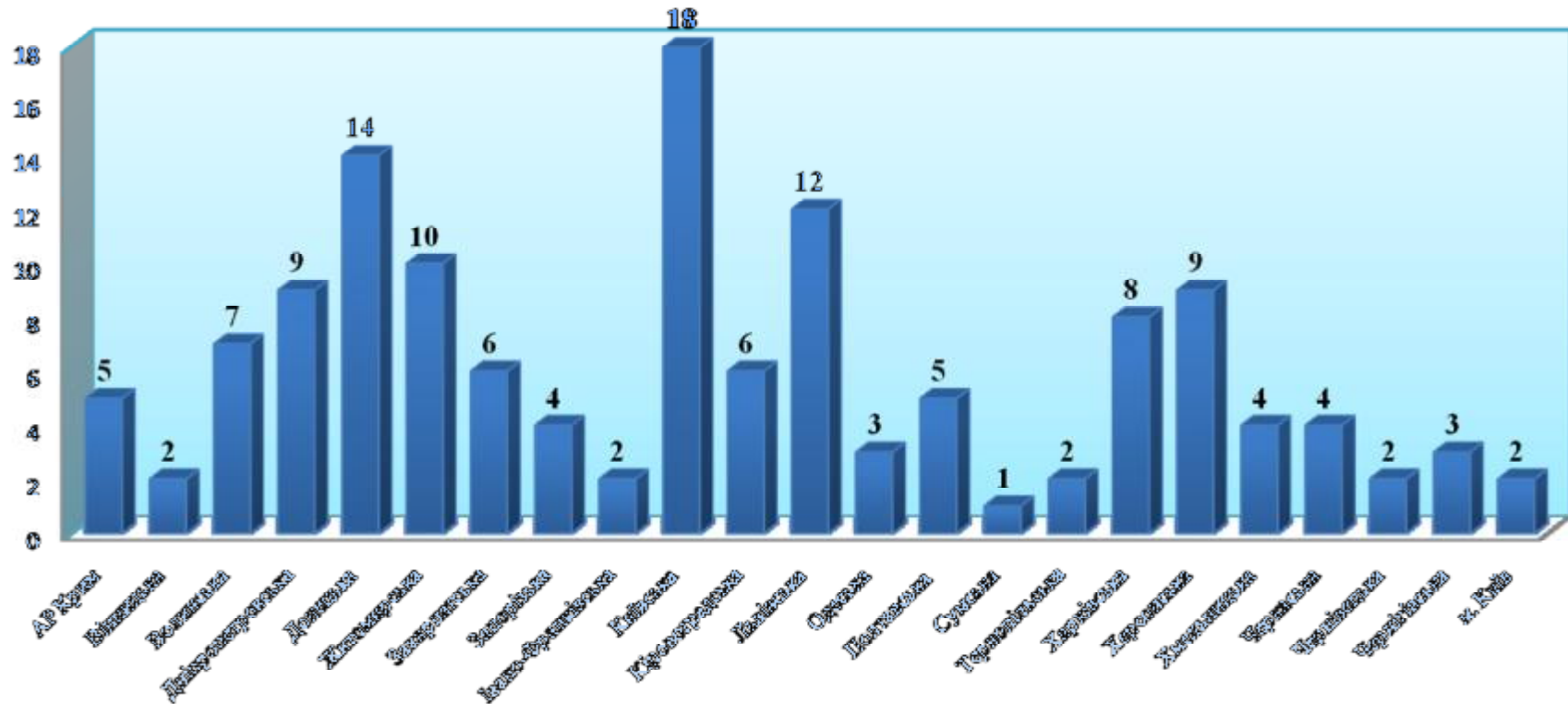
відповідають вимогам нормативно-правових актів за сортовою чистотою і посівними якістьми;

належать до сорту, занесеного до Реєстру сортів рослин України або Реєстру сортів Організації економічного співробітництва та розвитку.

Відповідно до статті 18 Закону України “Про насіння і садивний матеріал”.

Сертифікація насіння і садивного матеріалу декоративних рослин здійснюється відповідно до окремого порядку згідно із законодавством.

Інформація щодо наявності розсадників декоративних культур за даними територіальних органів Державної інспекції сільського господарства України (станом на 07.10.2013)

Відповідно до Постанови № 191 від 6.03.2013 р.” Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності і визначається періодичність здійснення Державною інспекцією сільського господарства планових заходів державного нагляду (контролю)”.

В результаті моніторингу встановлено, що близько 70% господарств відносяться до високого ступеню ризику.

Перелік декоративних культур та кількість сортів внесених до "Державного реєстру сортів рослин придатних для поширення в Україні у 2013 році"

№ п/п	Культура	Кількість сортів
1	Азалія	15
2	Астильба	4
3	Бузок звичайний	5
4	Гладіолус	11
5	Ехінацея пурпурова	3
6	Жоржина	24
7	Калістефус китайський	36
8	Канна індійська	3
9	Лілійник	5
10	Ломиніс	1
11	Льон великоквітковий (декоративний)	3
12	Наперстянка пурпурова	1
13	Наперстянка шерстиста	1
14	Півонія	36
15	Персик декоративний	4
16	Петунія гібридна	3
17	Троянда	41
18	Тюльпан	4
19	Флокс волостистий	10
20	Хризантема	32
21	Целозія гребінчаста	1
22	Щириця Мантегацца	1
23	Щириця хвостата	2
24	Азиміна трилопатева	2
25	Лілійник гібридний	5
26	Деревій майже звичайний	1
27	Гвоздика граціонополітанська(сиза)	1
28	Гвоздика периста	1
	Всього	256

**Перелік лікарських культур та кількість сортів внесених до "Державного реєстру сортів рослин
придатних для поширення в Україні у 2013 році"**

№ п/ п	Культура	Кількість сортів
1	Алтея лікарська	1
2	Валеріана лікарська	1
3	Головатень круглоголовий	1
4	Жовтушник лакфіолевий	1
5	Жовтушник розлогий	1
6	Звіробій	1
7	Мачок жовтий	1
8	Оман високий	1
9	Подорожник блошиний	1
10	Подорожник великий	1
11	Розторопша плямиста	2
12	Хамоміла обідрана	1
13	Цмин пісковий	1
14	Шавлія лікарська	1
15	Полин кримський	1
16	Полин лікарський	1
17	Череда трироздільна	1
18	Любисток лікарський	1
19	Щучник дернистий	1
20	Родіола рожева	1
21	Шоломниця байкальська	1
22	Десмодіум канадський	1
	Всього	23

Першочергові завдання Держсільгоспінспекції України щодо контролю квітково-декоративного розсадництва:

- q** Провести інвентаризацію виробників садивного матеріалу та сортименту, кількості вирощуваного садивного матеріалу квіткових і декоративних культур.
- q** Спільно із Державною ветеринарною та фітосанітарною службою України та Українським інститутом експертизи сортів рослин вирішити питання щодо реєстрації культиварів і форм декоративних деревних та квіткових рослин у Державному Реєстрі сортів рослин придатних для поширення в Україні.
- q** Спільно з науково-дослідними установами, Укрзеленбудом, спілкою виробників садивного матеріалу, іншими громадськими організаціями удосконалити існуючі законодавчі та нормативно-правові акти квітково-декоративного розсадництва з метою адаптації до вимог Закону України «Про насіння і садивний матеріал».
- q** В межах компетенції інспекції надати допомогу науково-дослідним установам та громадським організаціям в доопрацюванні відповідно до чинного законодавства Галузевої програми розвитку декоративного рослинництва в Україні і подати до Міністерства аграрної політики та продовольства України на розгляд та затвердження.
- q** Здійснювати контроль квітково-декоративних розсадників відповідно до критеріїв за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності.
- q** Спільно з науково-дослідними установами, громадськими організаціями розробити порядок проведення сертифікації насіння і садивного матеріалу декоративних рослин.

Дякую за увагу!